

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia
Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

**Podsumowanie pierwszej edycji testów
*Procedury postępowania w sytuacji
wystąpienia Przypadku naruszenia*
(symulacja niewypłacalności Członka Izby)**

Warszawa, 14 stycznia 2022 r.

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Podstawy regulacyjne procesu	4
3. Główne założenia testów Procedury	5
3.1 Portfel podmiotu, wobec którego w ramach testów stwierdzono Przypadek naruszenia	5
3.2 Zabezpieczenia podmiotu, wobec którego w ramach testów stwierdzono Przypadek naruszenia	7
3.3 Przesłanki do rozpoczęcia procesu obsługi Przypadku naruszenia	8
4. Podsumowanie przebiegu testów.....	9
4.1 Udział uczestników rynku	9
4.2 Komisja ds. Przypadku naruszenia	9
4.3 Komunikacja z uczestnikami rynku w trakcie testów	10
4.4 Symulacja procesu zamykania pozycji	10
4.5 Warunki rynkowe podczas symulacji zamykania pozycji - płynność	12
4.6 Warunki rynkowe podczas symulacji zamykania pozycji - ceny	13
4.7 Podsumowanie symulacji procesu zamykania pozycji - wynik.....	15
5. Podsumowanie	17

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

1. Wstęp

W dniu 22 września 2021 r. we współpracy Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. (IRGiT lub Izba), Towarowej Giełdy Energii S.A. (TGE) oraz Członków Izby przeprowadzone zostały pierwsze w historii IRGiT testy procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia w rozumieniu odpowiednio Regulaminu Giełdowej Izby Rozrachunkowej (Rynek towarowy) oraz Regulaminu Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej. Testy stanowiły symulację Przypadku naruszenia (do 2020 r. nazywanego zgodnie z regulacjami IRGiT również „niewypłacalnością”; w dalszej części dokumentu pojęcia te będą stosowane jako synonimy) Członka Izby.

Historia przypadków niewypłacalności zarówno z rynku polskiego, jak i rynków zagranicznych pokazuje, iż zasady postępowania w takiej sytuacji są jednym z najważniejszych elementów systemu zarządzania ryzykiem izby rozliczeniowej, jaki powinni znać i rozumieć wszyscy uczestnicy rynku. Wobec powyższego, testy procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia Członka Izby stanowiły nie tylko weryfikację procedur, modeli oraz mechanizmów TGE i IRGiT ale miały charakter poznawczy i edukacyjny dla uczestników rynku.

Przeprowadzanie takiej symulacji jest międzynarodowym standardem stosowanym przez izby rozliczeniowe na całym świecie. Zgodnie z ogólnymi zasadami obowiązującymi w izbach rozliczeniowych, w trosce o bezpieczeństwo rynku, instytucje te zobowiązane są zamknąć pozycje niewypłacalnego podmiotu w możliwie najkrótszym czasie, aby maksymalnie ograniczyć wpływ wahań rynkowych na wycenę portfela oraz zminimalizować potencjalne straty.

Szczegółowy opis symulacji oraz jej wyniki zostały przedstawione w dalszej części dokumentu. Planowane jest, aby przeprowadzanie podobnych testów miało miejsce również w przyszłości.

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

2. Podstawy regulacyjne procesu

Działalność IRGiT określają w szczególności Regulamin Giełdowej Izby Rozrachunkowej (Rynek towarowy), zwany dalej „Regulaminem GIR” oraz Regulamin Izby Rozliczeniowej i Rozrachunkowej, zwany dalej „Regulaminem IRR”. Proces postępowania IRGiT w przypadku wystąpienia Przypadku naruszenia opisany jest w wewnętrznej procedurze IRGiT (*„Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia”*, dalej Procedura), której wyciąg w formie dokumentu o nazwie [*„Zasady postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia”*](#) udostępniony jest na stronie internetowej IRGiT.

Transparentność procesu uruchamianego w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia jest kluczowa dla efektywnego zarządzania ryzykiem i zminimalizowania negatywnych konsekwencji zdarzenia dla wszystkich uczestników rynku. Dlatego też, *„Zasady postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia”* zawierają zakres informacji dotyczących m.in.:

- analizy i oceny zdarzeń mogących stanowić przesłanki do stwierdzenia Przypadku naruszenia,
- katalogu działań podejmowanych przez IRGiT w celu ograniczenia ryzyka w momencie zaistnienia przesłanki do stwierdzenia Przypadku naruszenia,
- zasad komunikacji z rynkiem oraz z organami nadzoru w przypadku stwierdzenia wystąpienia Przypadku naruszenia,
- procesu zamykania otwartych pozycji Członka Izby, którego dotyczy Przypadek naruszenia,
- kolejności wykorzystywania zasobów finansowych na pokrycie strat generowanych przez ekspozycję Członka Izby, którego dotyczy Przypadek naruszenia.

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

3. Główne założenia testów Procedury

Głównym założeniem testów było przeprowadzenie przez IRGiT i TGE krok po kroku procesu opisanego w Procedurze w wykreowanych warunkach rynkowych. W celu realizacji tego procesu stworzony został hipotetyczny podmiot działający na rynkach energii elektrycznej i gazu. Wobec tego podmiotu zastosowano pełną procedurę i przystąpiono do zamykania jego pozycji. Wielkość portfela ww. podmiotu została określona na podstawie eksperckiej analizy rzeczywistych portfeli uczestników rynku giełdowego. Członkom Izby, którzy zgłosili się do udziału w testach, udostępniono środowisko testowe systemu notującego, na którym dokonywano symulacji zamykania pozycji niewypłacalnego podmiotu.

3.1 Portfel podmiotu, wobec którego w ramach testów stwierdzono Przypadek naruszenia

Dobierając instrumenty, które miały wejść do portfela hipotetycznego podmiotu, wobec którego w ramach testów stwierdzono Przypadek naruszenia, IRGiT kierowała się analizami portfeli Członków Izby z okresu poprzedzającego przeprowadzenie testów. Celem IRGiT było wykorzystanie zarówno instrumentów z rynków spot, jak i terminowych gazu i energii elektrycznej. W przypadku instrumentów z rynku terminowego energii elektrycznej w portfelu znalazły się zarówno bardziej płynne instrumenty o profilu BASE, jak i mniej płynne, jak np. instrumenty o profilu OFFPEAK. Portfel miał w założeniu obejmować dużą część okresów dostawy, w ramach których w momencie przeprowadzania testów notowane były instrumenty. W taki też sposób w portfelu znalazły się kontrakty zarówno z RDN, jak i te na dostawę w 2025 roku.

Wyżej opisane podejście miało możliwie najdokładniej odzwierciedlić kształt portfela, z którym IRGiT mogłaby się spotkać w rzeczywistej sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia oraz zweryfikować zachowanie uczestników rynku w stosunku do mniej płynnych kontraktów.

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

Instrumenty, które weszły w skład portfela hipotetycznego podmiotu, wobec którego stwierdzono Przypadek naruszenia, zaprezentowano w Tabeli 1.

Tabela 1. Skład portfela hipotetycznego podmiotu, wobec którego w ramach testów stwierdzono Przypadek naruszenia

Rynek	Instrument	Pozycja netto
RDN	BASE_23-09-21	3
RDN	BASE_24-09-21	3
RTPE	BASE_W-40-21	3
RTPE	BASE_W-41-21	3
RTPE	BASE_Q-4-21	-43
RTPE	BASE_Q-1-22	-16
RTPE	BASE_Y-22	-98
RTPE	BASE_Y-23	-94
RTPE	BASE_Y-24	-60
RTPE	BASE_Y-25	-2
RDN	PEAK5_23-09-21	6
RDN	PEAK5_24-09-21	6
RTPE	PEAK5_W-40-21	6
RTPE	PEAK5_W-41-21	6
RTPE	PEAK5_Q-4-21	6
RTPE	PEAK5_Y-22	3
RTPE	OFFPEAK_W-41-21	-3
RTPE	OFFPEAK_Q-4-21	-3
RTPE	OFFPEAK_Y-22	-3
RDNg	GAS_BASE_23-09-21	3
RTPG	GAS_BASE_W-40-21	12
RTPG	GAS_BASE_W-41-21	12
RTPG	GAS_BASE_Q-4-21	15
RTPG	GAS_BASE_Y-22	15
RTPG	GAS_BASE_Y-23	10

Źródło: opracowanie własne

3.2 Zabezpieczenia podmiotu, wobec którego w ramach testów stwierdzono Przypadek naruszenia

Na potrzeby symulacji przyjęto typowy, najczęściej występujący w praktyce przypadek, w którym hipotetyczny Członek Izby wykorzystuje zarówno środki pieniężne jak i gwarancje bankowe jako zabezpieczenie złożone na poczet pokrycia depozytu zabezpieczającego. Wysokość wymaganych zabezpieczeń została oszacowana przy zastosowaniu realnych modeli zabezpieczeń funkcjonujących w IRGiT. Jednocześnie założono, iż hipotetyczny Członek Izby w sposób maksymalny wykorzystuje możliwość optymalizacji kosztowej poprzez maksymalizację wykorzystania gwarancji bankowej.

Struktura zabezpieczeń podmiotu, wobec którego w ramach testów stwierdzono Przypadek naruszenia została zaprezentowana w Tabeli 2.

Tabela 2. Struktura zabezpieczeń hipotetycznego podmiotu, wobec którego w ramach testów stwierdzono Przypadek naruszenia

Depozyt zabezpieczający	
Depozyt wstępny (wymagany)	51 566 646,52 zł
Depozyt uzupełniający (wymagany)	137 061 025,92 zł
Wymagany depozyt zabezpieczający	188 627 672,44 zł
Wniesione gwarancje na depozyt zabezpieczający	170 000 000,00 zł
Uznane gwarancje na depozyt zabezpieczający	169 764 905,20 zł
Wymagany depozyt zabezpieczający w środkach pieniężnych	18 862 767,24 zł
Fundusz Gwarancyjny	
Wpłata do Funduszu Gwarancyjnego w środkach pieniężnych	90 000,00 zł* ¹

Źródło: opracowanie własne

¹ Przyjęto założenie, iż niewypłacalny podmiot wniósł pierwszą wpłatę do Funduszu Gwarancyjnego (potrojona wartość wpłaty minimalnej)

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

3.3 Przesłanki do rozpoczęcia procesu obsługi Przypadku naruszenia

Przesłanką do rozpoczęcia procesu obsługi Przypadku naruszenia a w konsekwencji zamykania pozycji hipotetycznego Członka Izby było naruszenie § 53 Regulaminu GIR polegające na spowodowaniu zastrzeżenia płatności wynikającej z aktualizacji depozytów zabezpieczających dla Rynku Terminowego Produktów z dostawą energii elektrycznej (RTPE) oraz Rynku Terminowego Produktów z dostawą Gazu (RTPG), obciążającej rachunek rozliczeniowy w Banku Płatniku Członka Izby (paczka zleceń płatniczych numer 3 zgodnie z § 59 pkt 1 lit. c Szczegółowych zasad rozliczeń i rozrachunku Giełdowej Izby Rozrachunkowej). Dodatkowo, na potrzeby symulacji przyjęto, iż niewypłacalny podmiot przekazał informację o braku możliwości regulowania zobowiązań wynikających z członkostwa w Izbie.

4. Podsumowanie przebiegu testów

4.1 Udział uczestników rynku

Z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa danych, w testach uczestniczyć mogli wyłącznie maklerzy zgłoszeni przez Członków Izby do udziału w testach².

Członkowie Izby zostali poinformowani o planowanym przeprowadzeniu testów oraz sposobie zgłoszeń udziału w testach. Następnie przypomnienia o zbliżającym się terminie końca zapisów wysyłane były z częstotliwością tygodniową, do końca tygodnia poprzedzającego przeprowadzenie testów włącznie.

Finalnie do testów zgłoszonych zostało 51 maklerów z 20 spółek, które na moment zgłoszenia reprezentowały 74,17% rynku giełdowego³. Ostatecznie w dniu testów aktywnych było 19 podmiotów, a zlecenia były składane przez 32 maklerów (część maklerów występowała jedynie w roli obserwatorów). Biorąc pod uwagę fakt, iż udział w testach nie był obowiązkowy, osiągniętą frekwencję należy ocenić jako bardzo dobrą. Szeroki udział Członków Izby w testach potwierdza jak istotnym tematem dla rynku jest temat obsługi Przypadku naruszenia (niewypłacalności). Jest on również kluczowy do osiągnięcia jednego z celów testów, tj. nabycia wiedzy i doświadczenia przez uczestników rynku w zakresie zasad postępowania sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia.

4.2 Komisja ds. Przypadku naruszenia

Rozpoczęcie testów nastąpiło poprzez zwołanie zgodnie z Procedurą Komisji ds. Przypadku naruszenia. W ramach spotkania Komisji, uczestnicy krok po kroku realizowali zapisy Procedury w zarówno w celu weryfikacji jej spójności, jak i przejrzystości oraz wykonalności. Przetestowane zostały również działania przygotowujące do posiedzenia Komisji, w tym w szczególności czasochłonność zebrania i przygotowania kompletnych informacji dotyczących sytuacji danego podmiotu.

² W testach mogli brać udział jedynie maklerzy Członków Izby – udział klientów Członków Izby nie był przewidziany

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

W wyniku przeprowadzonej symulacji, na etapie zwoływania oraz funkcjonowania Komisji nie stwierdzono żadnych krytycznych błędów lub dysfunkcji, które działałyby negatywnie na możliwość przeprowadzenia procesu. Zidentyfikowano natomiast obszary, których optymalizacja mogłaby pozwolić na zwiększenie efektywności działania Komisji.

4.3 Komunikacja z uczestnikami rynku w trakcie testów

Komunikacja w trakcie realizacji testowego procesu obsługi Przypadku naruszenia bazowała wyłącznie na komunikacji mailowej z maklerami zgłoszonymi do udziału w testach, tak aby ograniczyć możliwość ewentualnej pomyłki maklerów działających na systemach produkcyjnych. Całość komunikacji opierała się na zasadach przewidzianych w Procedurze. Ewentualne odstępstwa w komunikatach wynikały z testowego charakteru przeprowadzanych działań oraz dostosowania ich do sytuacji hipotetycznego podmiotu.

Podczas testów z uczestnikami rynku nie zostały zidentyfikowane żadne negatywne konsekwencje wykorzystania ww. sposobu komunikacji zarówno na przebieg jak i wynik testów.

4.4 Symulacja procesu zamykania pozycji

Celem symulacji procesu zamykania pozycji hipotetycznego podmiotu, wobec którego stwierdzono Przypadek naruszenia było jak najszybsze zamknięcie portfela jego pozycji, z uwzględnieniem minimalizacji wpływu na rynek i maksymalizacji efektywności kosztowej. Finalna lista instrumentów wykorzystanych do zamknięcia pozycji wraz z odpowiadającymi im wolumenami została zaprezentowana w Tabeli 3 poniżej.

Z uwagi na udział w portfelu kontraktów typu OFFPEAK strategia zamykania pozycji opierała się w pierwszej kolejności na wyznaczeniu syntetycznych pozycji zamykających w kontraktach BASE/PEAK, które uznać należało za kontrakty o istotnie wyższej płynności.

Jednocześnie, w związku ze znacznymi wolumenami na kontraktach rocznych typu BASE (101 kontraktów BASE_Y-22 oraz 94 BASE_Y-23), strategia zamknięcia pozycji zakładała wykorzystanie aukcji organizowanej przez TGE poza sesją notowań ciągłych. Celem takiego zabiegu była minimalizacja negatywnego wpływu na rynek, tj. zwiększenie

³ Miarą udziału w rynku był udział depozytów wstępnych spółek wobec globalnej wartości depozytu wstępnego

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

zmienności dziennych kursów rozliczeniowych na TGE dla tych kontraktów. Większa zmienność mogłaby w skrajnych przypadkach doprowadzić do zwiększenia poziomu wymaganych depozytów zabezpieczających oraz presji płynnościowej na uczestników rynku, co w efekcie mogłoby doprowadzić do dalszego pogłębienia zmienności rynkowej oraz negatywnie wpłynąć na stabilność innych uczestników rynku. IRGiT podjęła próbę zamknięcia podczas sesji wszystkich nie wymienionych powyżej pozycji.

Tabela 3. Lista instrumentów zamykających pozycje wraz z liczbą kontraktów zawartych w ramach transakcji na poszczególnych instrumentach

Instrument	Liczba kontraktów zawartych w ramach transakcji
BASE_23-09-21	-3
BASE_24-09-21	-3
BASE_W-40-21	-3
BASE_Q-4-21	46
BASE_Q-1-22	16
BASE_Y-22	1
BASE_A_Y-22	100
BASE_A_Y-23	94
BASE_Y-24	60
BASE_Y-25	2
PEAK5_23-09-21	-6
PEAK5_24-09-21	-6
PEAK5_W-40-21	-6
PEAK5_W-41-21	-9
PEAK5_Q-4-21	-9
PEAK5_Y-22	-6
GAS_BASE_23-09-21	-3
GAS_BASE_24-09-21	-3
GAS_BASE_W-40-21	-12
GAS_BASE_W-41-21	-12
GAS_BASE_Q-4-21	-15
GAS_BASE_Y-22	-15
GAS_BASE_Y-23	-10

Zródło: opracowanie własne

4.5 Warunki rynkowe podczas symulacji zamykania pozycji - płynność

W trakcie symulacji procesu zamykania pozycji, uczestnicy rynku złożyli 2116 zleceń na wszystkich instrumentach. Wolumen w składanych zleceniach wyniósł 48,94 TWh, a wolumen obrotu 6,22 TWh, z czego 2,65 TWh to wolumen zamkniętych pozycji (w tym aukcje 1,7 TWh).

Szczególnym zainteresowaniem uczestników rynku cieszył się mechanizm aukcji, w ramach którego zamknięto 100 pozycji w instrumencie BASE_Y-22 oraz 94 w BASE_Y-23 (dwie oddzielne aukcje). W tym punkcie warto zauważyć, iż w ramach aukcji zamknięto 64% otwartych pozycji (pod względem wolumenu). Skala zamkniętych pozycji w ramach aukcji obrazuje przewagę tej formy zamykania pozycji nad składaniem zleceń bezpośrednio na sesji.

Mimo wysokiej frekwencji podczas testów oraz wysokiej aktywności uczestników rynku, rynkowa płynność była niewystarczająca, aby skutecznie zamknąć pozycje w kontraktach i liczbie wskazanej w Tabeli 4 poniżej.

Tabela 4. Lista pozycji które nie zostały zamknięte podczas sesji w dniu testów.

Instrument	Liczba kontraktów
BASE_W-40-21	-3
PEAK5_W-41-21	-9
PEAK5_Q-4-21	-9
PEAK5_Y-22	-2
BASE_Y-24	36
PEAK5_W-40-21	6

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

W celu wyznaczenia straty i zakończenia testów powyższe pozycje, które nie zostały zamknięte w ramach symulacji z uczestnikami rynku zostały zamknięte technicznie po cenach powiększonych lub pomniejszonych o średni parametr ryzyka wykorzystywany w testach warunków skrajnych przypisany do tego instrumentu.

4.6 Warunki rynkowe podczas symulacji zamykania pozycji - ceny

Ceny w zleceniach składanych przez IRGiT w ramach testów były ustalane na bieżąco i uwzględniały zaobserwowane warunki rynkowe. W Tabeli 5 poniżej znajdują się transakcje zamykające portfel. Transakcje oznaczone kolorem pomarańczowym z datą 23 września 2021 r. to transakcje techniczne domykające portfel.

Tabela 5. Lista transakcji zamykających pozycje hipotetycznego Członka Izby

Instrument	Typ	Liczba kontraktów	Cena (zł/MWh)	Czas
BASE_23-09-21	Sprzedaż	3	385,00	22.09.2021 10:52
BASE_Q-1-22	Kupno	1	399,00	22.09.2021 11:00
BASE_Y-22	Kupno	1	399,50	22.09.2021 11:01
BASE_Q-1-22	Kupno	15	400,00	22.09.2021 11:03
BASE_Q-4-21	Kupno	5	460,00	22.09.2021 11:12
BASE_Q-4-21	Kupno	20	460,00	22.09.2021 11:12
BASE_Q-4-21	Kupno	21	460,00	22.09.2021 11:12
PEAK5_Y-22	Sprzedaż	1	455,42	22.09.2021 11:14
BASE_Y-25	Kupno	2	407,44	22.09.2021 11:19
BASE_Y-24	Kupno	4	404,88	22.09.2021 11:19
GAS_BASE_23-09-21	Sprzedaż	3	327,50	22.09.2021 11:20
GAS_BASE_W-40-21	Sprzedaż	12	320,00	22.09.2021 11:22
GAS_BASE_Y-22	Sprzedaż	5	207,00	22.09.2021 11:24
GAS_BASE_Y-22	Sprzedaż	10	204,00	22.09.2021 11:24
GAS_BASE_Y-23	Sprzedaż	5	129,00	22.09.2021 11:24
GAS_BASE_Y-23	Sprzedaż	5	125,00	22.09.2021 11:25
GAS_BASE_W-41-21	Sprzedaż	12	320,00	22.09.2021 11:32
GAS_BASE_Q-4-21	Sprzedaż	15	335,96	22.09.2021 11:33
PEAK5_Y-22	Sprzedaż	2	443,00	22.09.2021 12:08

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

BASE_Y-24	Kupno	5	410,00	22.09.2021 12:10
BASE_Y-24	Kupno	5	410,00	22.09.2021 12:10
BASE_Y-24	Kupno	5	415,00	22.09.2021 12:10
PEAK5_Y-22	Sprzedaż	1	443,00	22.09.2021 12:13
BASE_24-09-21	Sprzedaż	3	300,00	22.09.2021 12:52
PEAK_23-09-21	Sprzedaż	6	200,00	22.09.2021 12:55
PEAK_24-09-21	Sprzedaż	6	250,00	22.09.2021 12:56
BASE_Y-24	Kupno	5	420,00	22.09.2021 12:58
BASE-A_Y-22	Kupno	5	202,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-22	Kupno	20	220,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-22	Kupno	10	380,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-22	Kupno	20	395,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-22	Kupno	5	400,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-22	Kupno	5	400,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-22	Kupno	5	400,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-22	Kupno	19	402,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-22	Kupno	11	403,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	5	190,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	20	200,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	22	303,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	5	399,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	5	399,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	5	400,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	10	400,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	5	401,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	5	402,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	5	404,00	22.09.2021 14:30
BASE-A_Y-23	Kupno	7	405,00	22.09.2021 14:30
PEAK5_W-40-21	Sprzedaż	6	207,67	23.09.2021 10:30
PEAK5_W-41-21	Sprzedaż	9	225,39	23.09.2021 10:30
BASE_W-40-21	Sprzedaż	3	353,36	23.09.2021 10:30
PEAK5_Q-4-21	Sprzedaż	9	450,32	23.09.2021 10:30
PEAK5_Y-22	Sprzedaż	2	356,52	23.09.2021 10:30
BASE_Y-24	Kupno	36	444,29	23.09.2021 10:30

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

4.7 Podsumowanie symulacji procesu zamykania pozycji - wynik

Mając na uwadze transakcje zawarte zarówno podczas sesji, w trakcie aukcji, jak i transakcje technicznie zamykające pozostałe otwarte pozycje, których nie udało się zamknąć w ramach symulacji z uczestnikami rynku, poziom straty na portfelu hipotetycznego Członka Izby wyniósł 49 286 992,08 zł, co w zestawieniu z wymaganymi depozytami na poziomie 188 627 672,44 zł oznaczało brak konieczności wykorzystania środków z Funduszu Gwarancyjnego. Wobec powyższego nie zaistniała konieczność wyznaczania i wnoszenia wpłat odtworzeniowych przez Członków Izby, których wpłaty do Funduszu Gwarancyjnego zostałyby wykorzystane w sytuacji gdyby strata przewyższyła wniesione przez Członka Izby zabezpieczenia.

Zachowanie uczestników testów – zidentyfikowane przypadki

Warto zauważyć, iż na relatywnie niską stratę w stosunku do zabezpieczeń wniesionych przez hipotetyczny podmiot, którego pozycje były zamykane w trakcie testów, decydujący wpływ miały w znacznym stopniu wyniki przeprowadzonych aukcji. Zgodnie z Tabelą 6 zrealizowane ceny w transakcjach dotyczących instrumentów BASE-A_Y-22 oraz BASE-A_Y-23 znacząco odbiegały od cen obserwowanych na rynku (na korzyść niewypłacalnego uczestnika rynku), co wydaje się być nieracjonalne z punktu widzenia uczestników aukcji zawierających te transakcje. W efekcie średnia cena w zleceniach, które istotnie odbiegały od rynkowych wyniosła odpowiednio 216,40 zł dla BASE-A_Y-22 oraz 247,15 zł dla BASE-A_Y-23. Dzielne Kursy Rozliczeniowe wyznaczone tego dnia dla kontraktów typu BASE wyniosły: 402,40 zł dla Y-22 oraz 403,29 zł dla Y-24. W wyniku powyższego, strata zmniejszyła się o 126 862 495,20 zł w stosunku do sytuacji kiedy cena w ww. transakcji była zbliżona do rynkowej i wyniosła ok. 400 zł. Natomiast, nawet w tej hipotetycznej sytuacji depozyty zabezpieczające okazałyby się wystarczające do pokrycia całości straty w wysokości 176 149 487,28 zł.

Podsumowanie pierwszej edycji testów *Procedury postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia* (symulacja niewypłacalności Członka Izby)

Na podstawie wyniku przeprowadzonej symulacji można stwierdzić, iż model wyznaczania depozytów zabezpieczających w IRGiT w sposób prawidłowy odwzorowuje ryzyko w standardowych warunkach rynkowych przy uwzględnieniu skali zamykanego portfela pozycji. Jednocześnie, podkreślić należy iż całość procesu obsługi sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia funkcjonuje w sposób prawidłowy z uwzględnieniem koniecznych dla przeprowadzenia tego procesu czynności.

5. Podsumowanie

Z perspektywy najbardziej istotnego z punktu widzenia uczestników rynku celu testów, jakim było zwiększenie znajomości procesu przez uczestników rynku, przeprowadzenie pierwszej edycji testów postępowania w sytuacji wystąpienia Przypadku naruszenia należy uznać za sukces. Potwierdził to szeroki udział uczestników rynku w ramach procesu zamykania pozycji (74,17% rynku), oraz ogólne zainteresowanie uczestników rynku testami. IRGiT postrzega realizację testów z Członków Izby jako jeden z istotnych elementów zwiększania świadomości rynku w zakresie procesów i ryzyk związanych z przypadkiem niewypłacalności uczestnika rynku giełdowego. W konsekwencji, testy zwiększają poziom bezpieczeństwa rynku oraz pozytywnie wpływają na efektywność procesu obsługi takich przypadków.

Z proceduralnego punktu widzenia w wyniku przeprowadzenia testów nie stwierdzono żadnych krytycznych wad lub dysfunkcji, które działałyby negatywnie na możliwość przeprowadzenia całości działań. Przeprowadzona symulacja pozwoliła jednak zidentyfikować wewnętrzne procesy IRGiT, których optymalizacja pomoże w zwiększeniu efektywności działania oraz ograniczeniu czasu i zasobów potrzebnych na realizację całości procesu.

Biorąc pod uwagę osiągnięty wynik na zamykanym portfelu, testy zakończyły się sukcesem. Wyniki testów dowiodły, iż poziomy depozytów zabezpieczających są adekwatne w normalnych sytuacjach rynkowych. Warto jednak zauważyć, iż pewne serie instrumentów charakteryzujących się niższą płynnością mogą stanowić wyzwanie z punktu widzenia procesu zamykania pozycji. Konieczne jest zatem przeprowadzenie dalszych analiz i weryfikacja możliwości wprowadzenia rozwiązań, które zwiększałyby efektywność modelu w tym zakresie.

Poza powyższymi obserwacjami, IRGiT uzyskała szereg uwag od uczestników rynku i doświadczenie, które zostanie wykorzystane w celu stworzenia udoskonalonego scenariusza testowego w przyszłości.